

РЕВИЗОРСКИ НАОДИ

Ревизијата на успешност е активност спроведена со цел да ги оцени ризиците и слабостите и утврди можностите за подобрување на системот на функционирање во врска со администрирањето на локалните даноци и такси со посебен осврт на сопствените приходи кај 12-те рурални единици на локалната самоуправа и тоа: Јегуновце, Боговиње, Осломеј, Зајас, Врапчиште, Вранештица, Лозово, Пехчево, Могила, Ранковце, Конче и Зрновци. Од извршените прелиминарни истражувања за потребите на ревизијата на успешност на системот на администрирање на локалните даноци и такси, утврдивме повеќе ризични подрачја кон кои ја насочивме ревизијата. Нашата оценка се однесува на законски утврдените права и обврски на единиците на локалната самоуправа, во поглед на пропишувањето и наплатата на сопствените приходи, институциите кои имаат надлежности во областа, меѓусебната соработка како и средствата кои се одвојуваат од централната власт за функционирање на ревидираните единици на локалната самоуправа за годините 2008, 2009, 2010 и првото шестмесечие од 2011 година.

Од прелиминарните истражувања кои претходно ги извршивме како и откриените ризични подрачја во областа, произлезе потребата да спроведеме ревизија на успешност со наслов:

Подобрување на ефикасноста на утврдувањето и наплатата на сопствените приходи кај 12 единици на локална самоуправа (Јегуновце, Боговиње, Осломеј, Зајас, Врапчиште, Вранештица, Лозово, Пехчево, Могила, Ранковце, Конче и Зрновци).

Со ревизијата се фокусиравме на ризиците кај администрирањето на локалните даноци и такси од аспект на нивното утврдување, пропишување на износот на наплата и фактичката реализација, критериумите за реално планирање и наплата на сопствените приходи, законски утврдениот минимум на вработени во општинската администрација во поглед на финансиското управување и администрирање на локалните даноци и такси и контролните механизми односно надлежните институции за вршење надзор и контрола кај единиците на локалната самоуправа.

Од откриените ризици со прелиминарните истражувања се фокусиравме на неколку подрачја кои беа предмет на нашата ревизијата на успешност и тоа:

- 1. Законска регулатива за финансирање на единиците на локалната самоуправа;**
- 2. Планирани и наплатени сопствени приходи за период 2008-2010;**
- 3. Организациска поставеност на ЕЛС и**
- 4. Контролни механизми.**

РЕВИЗОРСКИ НАОДИ

Кај ризичното подрачје Законска регулатива се фокусиравме на прашања поврзани со концептот на законско уредување на финансирањето/правото на утврдување и наплата на локалните даноци и такси.

Со ревизијата констатиравме повеќе аспекти во подрачјето кои генерално влијаат на правилна примена на законските и подзаконските акти од страна на 12-те ревидирани единици за локалната самоуправа.

1. Постојниот системски концепт на уредување на локалните даноци и такси остава можност единиците на локалната самоуправа сами да ја определуваат висината на локалните даноци и такси во рамки на законските ограничувања, сами да ги пропишуваат локалните надоместоци согласно законските прописи како и да одлучуваат кој од предвидените локални такси имаат услови да ги администрираат. За дел од приходите кои се остваруваат по други основи, општините немаат сознанија за комплетноста и точноста на приходите кои ги добиваат.

Со ревизијата утврдивме дека постојат разлики во постапувањето од страна на ревидираните општини по законските одредби од областа на даноците на имот, комуналните такси и надоместокот за уредување на градежно земјиште.

- 1.1. Постојниот законски концепт на уредување на финансирањето на единиците на локалната самоуправа, како извори на финансирање ги предвидува: сопствените приходи, дотации од средства од Буџетот на РМ и од буџетите на фондовите и задолжувањето. Во рамките на сопствените приходи дефинирани се локалните даноци утврдени со закон, локалните такси утврдени со закон, локалните надоместоци утврдени со закон, приходи од сопственост, приходи од донации, приходи од парични казни утврдени со закон, приходи од самопридонес и други приходи утврдени со закон. Законските одредби утврдуваат рамки во кои единиците на локалната самоуправа треба да се движат при утврдувањето на сопствените извори на приходи. Со ревизијата утврдивме дека сите 12 ревидирани општини се движат во законски пропишаните рамки и со свои интерни одлуки ја определуваат висината на стапките на данокот на имот и комуналните такси. Во поглед на утврдување на висината на надоместокот за уредување на градежното земјиште, постојните законски одредби не предвидуваат ограничувања на висината на надоместокот поради што оставено е на општините да ја утврдат висината на овој вид на надоместок. Утврдувањето на висината на надоместокот, според надлежните се движи во рамките на можностите на општината да понуди/не понуди инфраструктурно уредено земјиште и економската моќ на населението.

РЕВИЗОРСКИ НАОДИ

Овие состојби имаат влијание на висината на обезбедувањето на сопствените приходи од страна на општините.

Утврдивме потешкотии во примената на законските одредби во поглед на доставувањето податоци од состојбата на регистрите (недвижен и подвижен имот) до ЦР и УЈП - Генерална дирекција и усогласување на податоците од регистарот на недвижен имот со Агенцијата за катастар на недвижности.

Утврдивме неправилности кај даночните пријави од аспект на нивна нецелосност со податоци за имотот кој се оданочува, пополнување на пријавите на нестандардизиран образец, па дури и случај на непостоење на даночни пријави, како и незаведување на пријавите во деловодните книги согласно актите за архивско работење. Не се почитува законската обврска за утврдување на пазарната вредност од страна на формираните општински комисии согласно Методологијата за утврдување на пазарна вредност на недвижен имот.

Со увид во даночното и финансиското сметководство утврдивме поврзаност. Имено кај 9 од 12 општини, податоците од даночното сметководство се искажани и во финансиското сметководство, додека кај една од 3-те општини кај кои утврдивме неповрзаност на евиденцијата, постои дуплирање на вредноста на годишното задолжување по даночни обврзници, што го зголемува ризикот од реално и објективно прикажани финансиски извештаи.

1.2. Законската обврска за водење на регистар на недвижен имот се почитува од страна на сите 12 ревидирани општини, додека одредбите¹ за достава на податоците од регистрите до ЦР на РМ, УЈП и усогласување со Агенцијата за катастар на недвижности, не се почитуваат.

Од аспект на редовното ажурирање на податоците во регистарот, утврдивме дека кај 6 од 12 општини не е извршено комплетно ажурирање на податоците со ревреднување на вредноста на имотот од страна на формираните општински комисии согласно Методологијата за утврдување на пазарната вредност на недвижниот имот. Најчест случај поради кој не се врши ажурирање на податоците се ридско-планинските места кои до 2008 година се ослободени од плаќање на данок на имот. Од извршените разговори со надлежните лица во општините ни беше посочено дека причина за ваквата состојба е слабата населеност на овие места, како и лошата состојба на објектите чија пазарна вредност би требало да се утврди

---

¹ Извор на податоци: Закон за даноците на имот (Сл. Весник на РМ бр.61/04, 92/07, 102/08, 35/11 и 53/11)

РЕВИЗОРСКИ НАОДИ

и оданочува. Исто така се уверивме дека дополнителен проблем кај ревидираните општини во врска со ревреднувањето на недвижниот имот претставува непрецизноста на самата Методологија односно непознавањето на одредени елементи кај одредени објекти кои се составен дел на недвижноста за што ревреднување не се врши. Ваквата состојба има влијание врз целосноста и комплетноста на податоците за имотот предмет на оданочување кај секоја од ревидираните општини.

Кај сите 12 ревидирани општини не утврдивме неправилности во поглед на изготвувањето на решенијата за данок на имот во законскиот рок. Кај 6 од 12 општини утврдивме достава на решенијата во период од два до седум месеци по нивното издавање. Во делот на преземањето мерки за присилна наплата, 6 од 12 општини преземаат мерки за правните лица, а 2 општини преземаат мерки за физичките лица. Основен проблем, според надлежните со кој се соочуваат општините во поглед на присилната наплата се податоците за трансакциските сметки на физичките лица со кои не располагаат општините и немаат соработка со надлежните служби за нивно обезбедување.

Кај сите 12 општини постои софтверска апликација, за водење електронска евиденција на даночното сметководство. Кај 3 општини нема поврзаност на истата со сметководствената евиденција. Спецификите по општини се однесуваат на обученоста на кадарот за нејзина примена, поради што постои случај на некористење на апликацијата, но кое не влијае на уредноста и точноста на податоците при рачно водената евиденција и нејзината поврзаност со финансиското сметководство.

Ревидираните општини имаат различна пракса во администрирањето на локалните такси и надоместоци. Сите ревидирани општини наплаќаат комунална такса за фирма, додека разликите се однесуваат во администрирање на комуналната такса за користење на простор пред деловни простории за вршење на дејност, за истакнување на реклами, објави и огласи, користење на плоштад и простор за паркирање и користење на музика. Комуналната такса за улично осветлување и користење на улици, општините ја евидентираат единствено како приход, без податоци за комплетноста и точноста на остварениот приход.

Утврдивме можност за плаќање на рати на надоместокот за уредување на градежно земјиште без обезбедување на истиот со банкарска гаранција или хипотека што не е во согласност со законските одредби и има влијание врз висината на остварениот приход.

1.3. Во поглед на евиденцијата на комуналната такса за фирма, со ревизијата утврдивме дека, општините водат регистар на даночни обврзници, кој не е усогласен со податоците од Централен Регистар на Република Македонија, освен кај пет општини. Причина за ваквата состојба според надлежните е соработката со Централен Регистар, односно надоместокот кој го побарувал ЦР од општините за обезбедување на бараните податоци, но поради слабата финансиска моќ општините, не ги обезбедувале податоците, а базата на даночни обврзници ја ажурираат врз основа на податоците до кои доаѓаат од самите даночни обврзници, од деловни банки при преземање мерки за присилна наплата и при увид на лице место. ЦР на РМ со законските измени² од јули 2008 година предвидува ослободување од плаќање на надоместокот за дистрибуирање на податоците до заинтересираните корисници – единици на локалната самоуправа, но и покрај тоа единствено 4 од 12 општини вршат континуирано ажурирање на податоците од ЦР на РМ.

Постојната софтверска апликација со која располагаат и ја користат општините не нуди можност за бришење на фирмите кои не се активни. Истовремено без постоење на доказ во смисла на судско решение, општините не вршат бришење на фирмите од даночниот регистар. Овие состојби придонесуваат за постоење разлики во бројот на даночните обврзници со бројот на издадени решенија. Во случајот на Општина Могила утврдивме применување мерка на ослободување од наплата на овој вид на приход во првата година од основањето на деловниот субјект, со образложение дека општината презема стимулативни мерки кон даночните обврзници со цел поттикнување на нивното регистрирање и вршење дејност. Кај ревидираните општини утврдивме **приход по основ на комунална такса за улично осветлување**. Освен во случај на општина Боговиње, останатите ревидирани општини не располагаат со податоци за бројот на броила по домаќинства, како ниту со податоци за фактуриран и наплатен месечен износ од страна на ЕВН Македонија АД Скопје. Ваквата состојба се должи на невоспоставената соработка со ЕВН Македонија АД Скопје и општините и покрај склучениот Меморандум за соработка помеѓу ЗЕЛС и ЕВН Македонија АД Скопје. Имено од страна на ЕВН не се почитуваат договорените обврски од член 6 од Меморандумот за доставување на податоци до општините за месечниот износ на прибрани средства, шестмесечен извештај за реалната состојба со бројот на броила, како и побарувања по основ на застарена комунална такса. За причините за ваквата состојба општините немаат образложение, а дел од нив и немаат

---

² Извор на податоци: Закон за Централен Регистар (Сл. Весник на РМ бр.50/01, 49/03, 109/05, 88/08 и 35/11)

сознанија за склучениот Меморандум за соработка. Ефектите од вака воспоставената пракса се рефлектираат во комплетноста и точноста на приходите кои општините ги добиваат од ЕВН и ги евидентираат како приход без податоци за комплетноста на истиот.

Во поглед на **приходот од комунална такса за користење на патишта**, општините остваруваат приход по овој основ од страна на правните лица овластени за регистрација на моторни возила, односно евидентираат единствено прилив на средства. Единствено 2 од ревидираните 12 општини имаат сознанија за бројот на регистрирани возила и за висината на остварениот приход по овој основ. Причина за ваквата состојба, како што ни беше посочено е невоспоставена соработка со правните лица кои вршат регистрација на возилата. Ефектите од вака воспоставената пракса се рефлектираат во комплетноста и точноста на приходите кои општините ги добиваат и евидентираат единствено како прилив без целосни податоци за истиот.

Комуналната такса за користење на простор пред деловни простории за обавување на дејност се наплаќа кај 2 од 12-те ревидирани општини. Ваквата состојба надлежните ја објаснуваат со фактот дека во рурални средини практично не постојат јавни површини кои се користат од страна на деловните корисници.

Комунална такса за реклами, објави и огласи се наплаќа во една од 12 ревидирани општини, додека надоместок за одржување на јавна чистота не се наплаќа во ниту една од ревидираните општини. Причините според образложенијата се должат на руралните општински средини, непостоење депонии за одлагање на смет, неформирани јавни претпријатија за собирање на сметот, како и неутврдена висина на надоместокот за јавна чистота како предуслов за наплата на овој вид на надоместок.

Програми за уредување на градежно земјиште имаат донесено 8 општини, останатите 4 општини надоместокот за уредување на градежно земјиште го уредуваат со одлуки од страна на советот на општината. Во случаите на одлуки, утврдивме дека истите не содржат коефициенти за степен на уреденост според видот на објектот, што не е во согласност Правилникот за степенот на уредувањето на градежното земјиште со објекти на комуналната инфраструктура и начинот на утврдување на висината на трошоците за уредувањето во зависност од степенот на уреденост. Причина за недонесени програми односно уредување на надоместокот за градежно земјиште во одлуки на Советот, се образложува од аспект на рурални средини во кои градежното земјиште најчесто воопшто не е уредено од страна на општините како и постоењето на подзаконски акт, кој се применува но не е донесен на ниво на општинска Програма со сите елементи согласно член 46 од Законот за градежно земјиште. При деталните тестирања не утврдивме неправилности во начинот на пресметката и

висината на утврдениот надоместок за уредување на градежно земјиште. Кај 5 општини утврдивме предвидување на можност во склучените договори за плаќање на надоместокот на рати. Во ваквите случаи општините одложеното плаќање не го обезбедуваат со (банкарска гаранција или хипотека) што не е во согласност со член 59 од Законот за градење и има влијание врз висината на остварените приходи, а со уплатата на првата рата се издава одобрение за градење.

Од аспект на остварени приходи по основ на закуп на општински имот, со ревизијата утврдивме дека не се почитуваат законските одредби за спроведување на постапка за издавање на имот под закуп.

Приходите по основ на концесија се остваруваат како прилив при што општините од страна на надлежните министерства се известени за видот на концесијата и концесионерот, а не и за висината на надоместокот, што влијае на точноста и комплетноста на приходите на општините по овој основ.

1.4. Кај 6 од 12 општини остварени се приходи по основ на концесии. За овие приходи општините од страна на надлежните министерства се известени за бројот на доделените концесии по концесионер, видот на минералната суровина и локалитет, а не и за висината на надоместокот кој се остварува од концесијата.

За остварените приходи по основ на закупнина се уверивме дека кај 5 од 12-те општини остварени се приходи од закупнини на простор сопственост на општините. Во одредени случаи, не се почитувани законските одредби за спроведување на постапка при издавање на имот под закуп. Причина за утврдените состојби според надлежните е фактот дека се работи за рурални средини во кои не постои интерес за закуп на простор сопственост на општините, поради што и не е можно да се почитува принципот на јавност и транспарентност во постапките за издавање под закуп.

Деталните наоди по општини, се прикажани во прилог на овој извештај Преглед 1 и 2.

РЕВИЗОРСКИ НАОДИ

Во рамки на ризичната област Планирани и наплатени сопствени приходи за период 2008-2010 година ревизијата имаше за цел да даде одговор на неколку ревизорски прашања поврзани со концептот на планирање на приходите од страна на општините, нивно учество во вкупниот буџет на општината и компаративни анализи по групи на сопствени приходи. Со ревизијата констатиравме неповолен тренд од аспект на учеството на сопствените приходи во вкупниот буџет на општината.

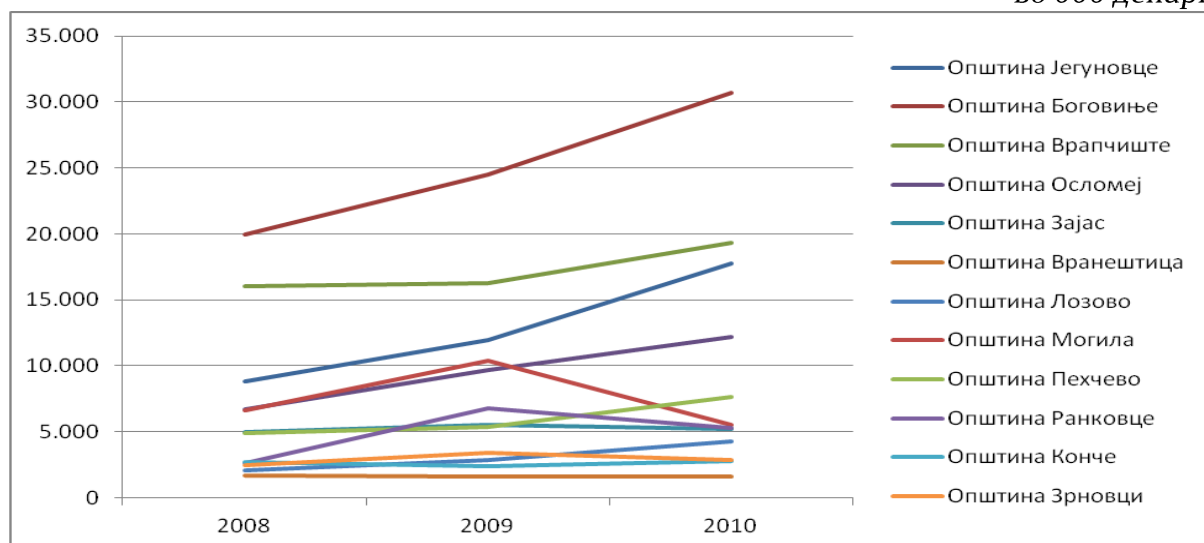
2. Со ревизијата утврдиме значителни разлики во планирањето на приходите за периодот 2008 – 2010 кај сите 12 општини во однос на реализацијата. Воспоставена е пракса на планирање на приходи по пат на историски податоци без следење на реализацијата и нивно меѓусебно усогласување.

Извршивме анализи на поединечните групи на сопствени приходи (даночни, неданочни и капитални) како и на приходите од трансфери од други нивоа на власт кај ревидираните општини, при што утврдиме тренд на зголемување на сопствените приходи. И покрај ваквиот тренд освен општина Боговиње, останатите општини средствата за непречено функционирање ги обезбедуваат преку трансфери од други нивоа на власт (Буџет на РМ, министерства, фондови, агенции).

- 2.1. Со ревизијата се фокусиравме на тригодишен период 2008-2010 година со цел согледување на состојбите во поглед на остварување на сопствените приходи од страна на општините. Подолу графички се прикажани различните трендови во реализацијата на сопствените приходи:

Тренд на остварување на сопствени приходи за период 2008 – 2010 година

во 000 денари

20

Ревизорска екипа

1.

2.

3.

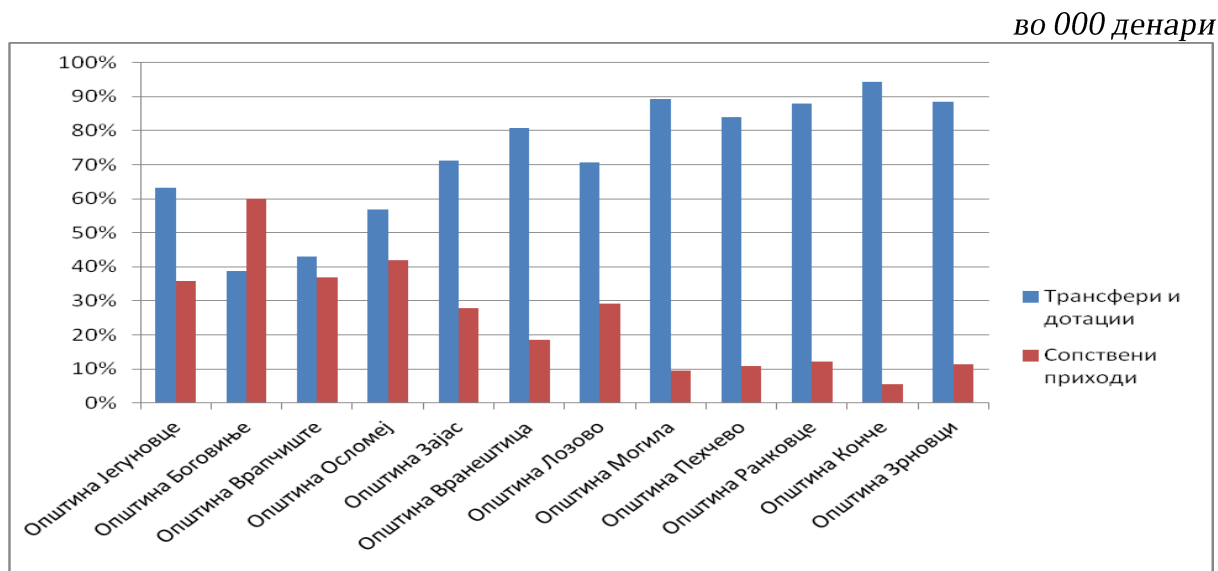
Овластен државен ревизор

РЕВИЗОРСКИ НАОДИ

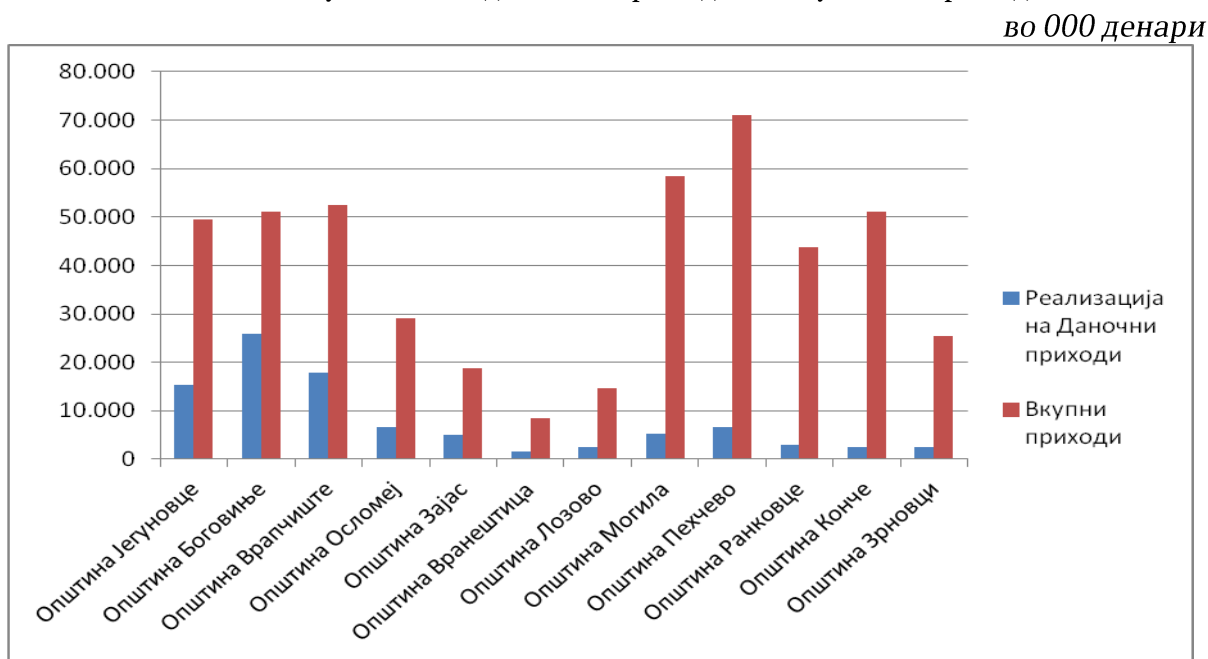
Кај најголем дел од општините, трендот на наплата на сопствени приходи бележи благ пораст, освен во случајот на општина Боговиње каде бележи значителен пораст.

Структура на учество на трансфери и дотации и сопствени приходи во вкупните приходи

Во 11 ревидирани општини учеството на трансферите и дотациите во вкупните приходи е значително во однос на учеството на сопствените приходи, освен во општина Боговиње каде е присутен обратен тренд.

Анализа на учество на даночни приходи во вкупните приходи

Ревизорска екипа

1.

2.

3.

Овластен државен ревизор

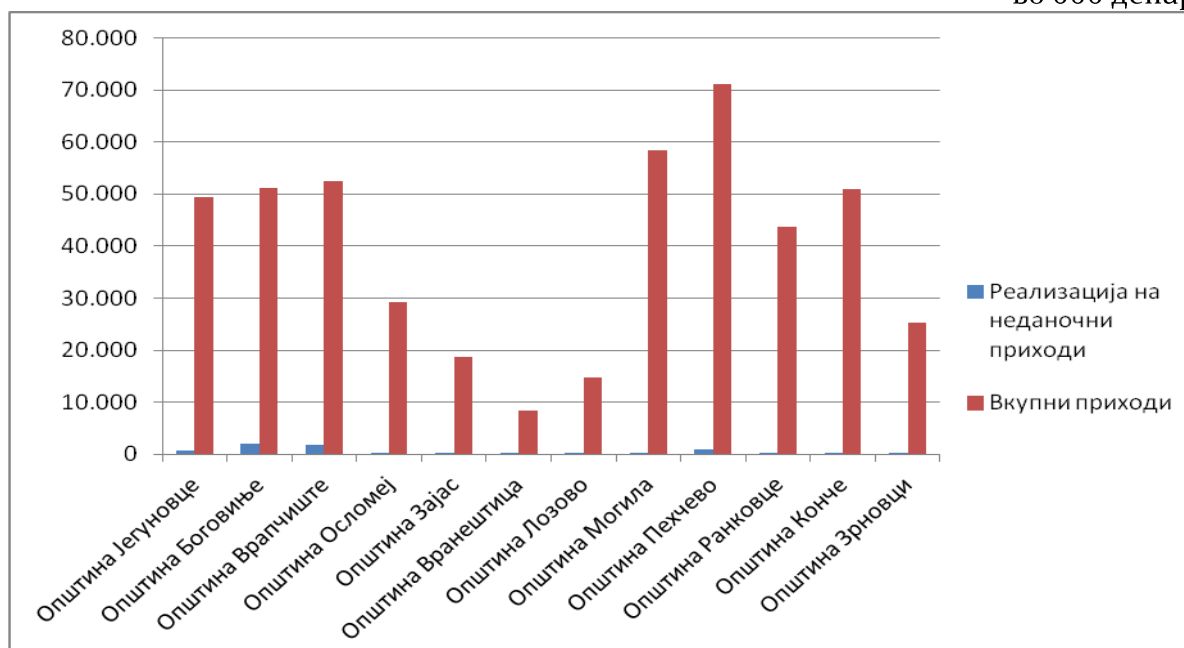
РЕВИЗОРСКИ НАОДИ

	Реализација на Даночни приходи	Вкупни приходи	% на учество даночни приходи во вкупни приходи
Општина Јегуновце	15.388	49.398	31,15%
Општина Боговиње	25.805	51.087	50,51%
Општина Врапчиште	17.895	52.447	34,12%
Општина Осломеј	6.627	29.114	22,76%
Општина Зајас	5.035	18.744	26,86%
Општина Вранештица	1.511	8.435	17,91%
Општина Лозово	2.467	14.637	16,85%
Општина Могила	5.237	58.478	8,96%
Општина Пехчево	6.728	71.061	9,47%
Општина Ранковце	2.874	43.776	6,57%
Општина Конче	2.542	51.019	4,98%
Општина Зрновце	2.542	25.307	10,04%

Кај 4 општини учеството е под 10%, кај 7 општини учеството е помеѓу 10-35%, а кај една општина учеството е 50%.

Анализа на учество на неданочни приходи во вкупните приходи

во 000 денари

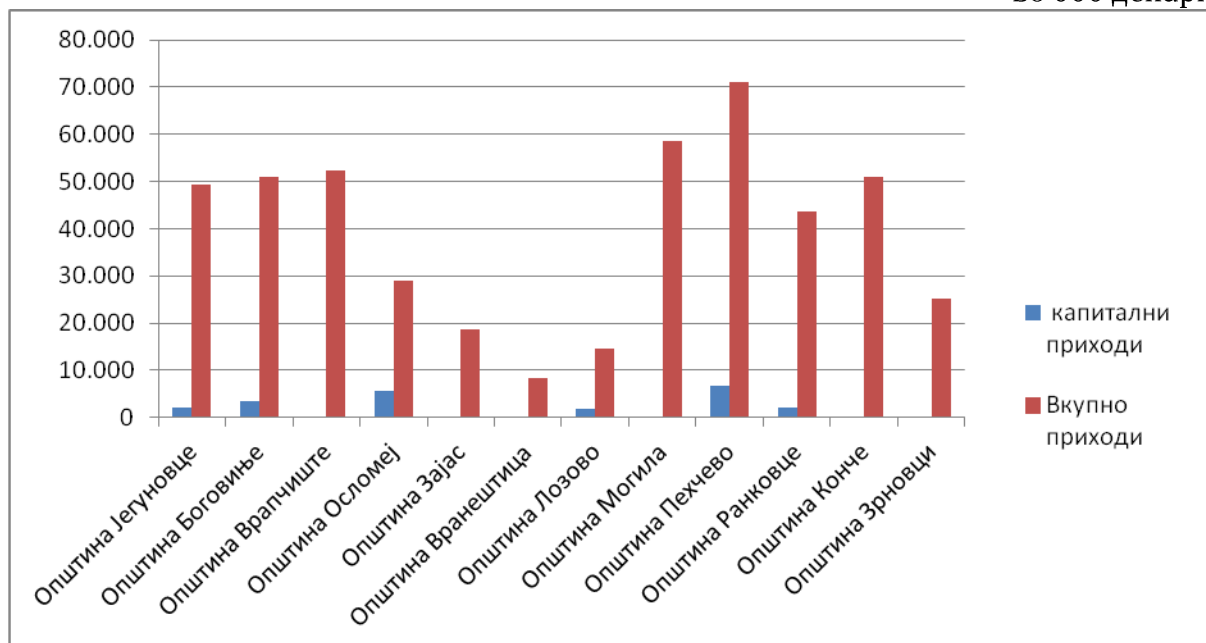

РЕВИЗОРСКИ НАОДИ

Кај 12-те општини учеството се движи помеѓу 0,4 – 3,7 %.

Анализа на учество на капитални приходи во вкупните приходи

во 000 денари

Кај 12-те општини учеството се движи помеѓу 0,13 – 19,36 %.

Врз основа на податоците за планирањето на приходите за период 2008 – 2010 година, со ревизијата се уверивме дека постои отстапување помеѓу планираните и реализираните приходи. Причината за ваквите состојби според надлежните се должи на необјективно планирање на дел од сопствените приходи и неостварени капитални приходи (планирани приходи од продажба на земјиште и концесии).

Од извршените анализи видно е дека 11 општини за своето непречено функционирање, финансиски средства обезбедуваат од централната власт преку трансфери и дотации. Сопствените извори на приходи кои законски ги остваруваат општините не им обезбедуваат финансиска стабилност за непречено функционирање. Најголемо учество се остварува од даночните приходи, кој и покрај напорите на општините не обезбедуваат доволно средства за функционирање на општината. Учеството на неданочните и капиталните приходи е незначително. Ова се приходи кои не ги администрираат општините и нивната администрација, односно се остваруваат зависно од потребите на граѓаните и правните лица како и од ресурсите со кои располага општината.

Заклучоците произлезени од оваа ризична област укажуваат на фактот дека едностепената фискална децентрализација ги изедначува сите општини во РМ како рурални така и урбани, во поглед на нивните права и обврски.

Сепак практичното функционирање не е изедначено во поглед на ограничените можности и фискалните капацитети на руралните општини во однос на урбаните.

Анализата на остварувањето на сопствените приходи во однос на планираните за период 2008 – 2010 година е дадена во Преглед 3.

Во рамки на ризичната област **Организациска поставеност на ЕЛС**, ревизијата имаше за цел да даде одговор на прашања поврзани со: актите за систематизација и пополнетоста на предвидените работни места со државни службеници. Со нашата ревизија констатиравме повеќе неповолни аспекти кои влијаат на слабостите во кадровската екипираност на ревидираните општини.

3. Утврдивме усогласеност на интерните акти за систематизација на работните места кај сите 12 општини со подзаконската регулатива од областа. Присутен е проблемот на недоволна кадровска екипираност, поради недостаток на средства за нови вработувања. Анализите покажаа дека и покрај ваквата состојба во делот за администрирање на локалните даноци и такси, општините обрнуваат внимание на пополнетоста согласно законскиот минимум за бројот на вработени. Утврдивме недостаток на кадар во делот на назначување на раководно лице на Одделението за финансиски прашања, што не е во согласност со член 11 и 12 од Законот за јавна внатрешна финансиска контрола.

3.1. Согласно Законот за финансирање на единиците на локалната самоуправа, предвиден минимум на вработени кој, општините треба да го исполнат за втора фаза на децентрализација се двајца вработени во финансиско управување, подготвување на буџет, негово извршување, сметководство и финансиски извештаи како и тројца вработени за утврдување и наплата на даноци. Со увид во актите за систематизација на работните места на општинската администрација, се уверивме дека во текот на 2010 година, па и во 2011 година, општините вршат усогласување на организациската поставеност согласно законските одредби. Имено во актите во кои до 2010 година не било предвидено посебно Одделение за финансиски прашања, во 2011 година истото е предвидено како посебно Одделение. Кај 8 од 12 општини не е назначен раководител на Одделението за финансиски прашања, што не е во согласност со член 11 и 12 од Законот за јавна внатрешна финансиска контрола. Присутен проблем кај сите ревидирани општини е дека назначените лица за финансиско управување, подготвување на буџетот, неговото извршување, сметководството и финансиските извештаи како и администрирање на локалните даноци и такси и нивниот предвиден број од најмалку двајца односно тројца вработени, не се со разграничени надлежности. Имено во пракса покрај

РЕВИЗОРСКИ НАОДИ

погоренаведените надлежности, вработените извршуваат и други работни задачи. Ваквите состојби влијаат на нарушување на принципот на поделба на надлежностите и функционирањето на контролните механизми кај општините.

Утврдивме дека кај 3 од ревидираните 12 општини воопшто не се склучени договори за меѓуопштинска соработка. Останатите 9 општини остваруваат меѓуопштинска соработка со соседните општини во најголем дел од областа на финансиското управување и сметководствените работи, инспекциските служби и внатрешната ревизија. Со ревизијата се уверивме дека освен кај инспекциските служби, кај другиот вид на соработка постојат потешкотии во нејзиното вршење, што влијае на ефикасното функционирање кај општините за кои е остварена истата.

Во рамки на ризичната област **Контролни механизми**, ревизијата имаше за цел да даде одговор на прашања поврзани со: дизајнирање и функционирање на системот на интерни контроли кај самите општини како и вршење надзор и контрола од страна на надлежните институции. Со ревизијата констатиравме состојби кои имаат влијание на утврдувањето и наплатата на сопствените приходи:

4. Утврдивме слабости кај контролните механизми кои се однесуваат на недонесени пишани процедури. Имено процесите за утврдување и наплата на секој поединечен приход на општината не се пропишани со соодветна процедура која ќе го менаџира, олесни и намали ризикот од грешки и неправилности при утврдувањето и наплатата на секој поединечен приход. Утврдивме слабости во функционирањето на контролните механизми кај органите на државната управа при вршењето на надзорот и контролата. Имено во ниту една од ревидираните општини не е извршена контрола од страна на МФ на РМ - УЈП со цел увид во состојбите со администрирањето на локалните даноци. Со ревизијата се уверивме во влијанието на извршените контроли и надзори од страна на други надлежни институции врз подобрување на работењето во општините во кои е извршено.

4.1. Во ниту една од ревидираните општини не постојат пишани процедури за ниту еден од процесите, ниту е воспоставена пракса на поделбата на одговорностите во рамките на општинската администрација што влијае на целосноста, комплетноста и точноста на утврдувањето на сопствените извори на приходи. Од разговорите со надлежните лица во ревидираните општини, се уверивме дека ваквата состојба се должи на постојната пракса, кадровската екипираност и обученоста на општинската администрација во поглед на поделбата на одговорностите и воспоставување на систем на авторизација и меѓусебна контрола.

РЕВИЗОРСКИ НАОДИ

Надзор над спроведувањето на Законот за даноци на имот и Законот за комуналните такси врши МФ на РМ – Управата за јавни приходи. Кај ревидираните општини од страна на Управата за јавни приходи не е извршен надзор за периодот 2008-2010 година. Врз основа на документацијата приложена на ревизијата, утврдивме дека кај сите ревидирани општини извршен е надзор од страна на МП - Државен Управен Инспекторат. Со извршениот управен надзор констатирани се неправилности од аспект на канцелариско, архивско работење, неправилности во даночните пријави како дел од управната постапка, при што констатираните неправилности при контролните надзори, утврдено е дека се надминати и состојбите се подобрени. Со ревизијата се уверивме дека извршените надзори имаат ефект врз законското постапување на општините, што пак има влијание врз висината на остварените приходи односно подобрување на финансиската состојба на самите општини.

Препораки

Со цел да даде свој придонес со ревизијата на успешност од аспект на подобрување и унапредување на состојбите утврдени кај областа утврдување и наплата на сопствените извори на приходи кај ревидираните општини, ревизијата ги дава следните препораки:

Градоначалниците на општините да обезбедат:

- ажурирање на податоците на регистарот на недвижен имот за физичките и правните лица со ревреднување на вредноста на имотот во согласност со Методологијата за утврдување на пазарната вредност на недвижниот имот;
- ажурирање на податоците за бројот на даночни обврзници за комунална такса за фирма со податоци од ЦР на РМ;
- преиспитување на можностите за остварување на приход од други видови на комунална такса согласно законот;
- усогласување на интерните акти со Правилникот за степенот на уредувањето на градежното земјиште со објекти на комуналната инфраструктура и начинот на утврдување на висината на трошоците за уредувањето во зависност од степенот на уреденост;
- при плаќањето на надоместокот за уредување на градежно земјиште на рати, задолжително да се бара обезбедување со форма на банкарска гаранција или хипотека;
- при издавање под закуп на недвижности сопственост на општината да се почитуваат законските одредби во поглед на спроведување на постапка за јавно наддавање;
- реално и објективно планирање на приходите на ниво на општински буџет;
- уредување на процесите при администрирањето на локалните даноци, такси и надоместоци со пишани процедури;

РЕВИЗОРСКИ НАОДИ

- практично функционирање на склучените договори за меѓуопштинска соработка;
- правилна и целосна примена на набавените софтверски апликации за даночно и финансиско сметководство со цел да се обезбеди ажурност и целосност на податоците, олеснување на процесот како и намалување на ризикот од грешки;
- секоја година, а најдоцна до 31 декември во годината, податоците од состојбата на регистрите кои општината ги води, да ги доставуваат до ЦР на РМ и УЈП – Генерална дирекција;

Градоначалниците на општините преку заедничка иницијатива со ЗЕЛС да обезбедат:

- почитување на одредбите од склучениот Меморандум помеѓу ЗЕЛС И ЕВН АД Македонија Скопје;
- остварување соработката со правните лица кои вршат регистрација на возилата во поглед на приходот од комунална такса за користење на патишта, кој се плаќа при регистрација на возилата;
- проценка на фискалниот капацитет на руралните општини со цел да се оцени дали сопствените приходи утврдени со законската регулатива се доволни за успешно вршење на пренесените надлежности со фискалната децентрализација.